

Պարույր Սևակ

Անխորագիր

...Ես նոր մի պոետ, անհայտ տակավին,
Խոհերի անտես մակույկին նստած՝
Չգիտեմ արդյոք կլինի՞ քամի,
Որ առաջ մղի իմ առագաստը,
Թե ինքս պիտի շապիկն իմ՝ կայմին
Առագաստ շինեմ, նոր լինեմ վստահ,
Որ երգն իմ նորեկ, նավը իմ գանձի
Պիտի ընթանա օվկիաններն ի վեր
Եվ փոթորկածուփ ծովերում անծիր,
Որպես գալիքի անմարմին նվեր,
Պիտի շնչով իր անանձնապատկան
Վառվի որպես վես, սրբազան պատգամ...
Մեր երկրի վրա կախվել են ահեղ
Օրեր՝ մառ ու մութ և դաժան կարի
Ցանկալով մահվան թույնով վրդովել
Հանգիստը երկրի մեր չնաշխարհիկ...
Եվ ելել ենք մենք մեր այգաբացով,
Մեր ուժով համակ, վաստակով արդար,
Չնշելու չարիքն այդ արյունացուք,
Կոտրելու վերջին այդ կեռը խարդախ,
Վերջին տերերին այն ժանտաբարո

Եվ իշխաններին բոլոր այն արքշիռ
Խեղդելու իրենց իսկ արնակարոտ
Հատուցման ծովում - անտես, անկշիռ...
Արդ ժամն է հասել, գնում են ես էլ
Դեպ մարտնչող մեր այն բազմագունդը,
Ուր մահը անվախ սրտեր է տեսել,
Ուր ուռճանում է հաղթության հունդը...
Գիտեմ, որ մահը շոայլ է այնտեղ
Իր դառնապատիր գգվանքների մեջ,
Եվ տևողությամբ մի ակնթարթ է,
Շատ կարելի է գտնել մահվամբ վերջ...
Ուրեմն գունատվի՞ հերոսությունն իմ,
Եվ գոյությունն իմ դառնա մի առա՞նցք,-
Վախկոտության հին մագութով յուղված...
Ուրեմն դալկանա՞ մահվան պաղ շնչից
Արհամարհանքն իմ՝ սին մահվան հանդեպ,
Եվ մոլեգնական վրնջող իմ ձին
Դառնա նապաստակ - վախկոտ ու անդե՞մ...
Օ՛, ո՛չ... թող լինեն Կապլան էսերական -
Իմ առաջնորդի կյանքի դեմ դավող,
Եթե առկա է երգիս շեփորին
Այսօր կեղծիքի շպար կամ օքսիդ,
Եթե անապակ երգիս սափորին
Կաթում է անջինջ, պղտորող մի շիթ...
Գնում են այնտեղ և սարսում չունեն
Ես մահվան հանդեպ - մոլի և անգութ...
Իմ անվախության սրտերն աճում են
Իրար հաջորդող օրերի հանգույն:
Գունատվիր, ով մա՛հ... Չարագույժ ազոավ,
Դու աներևույթ, անտես բորենի,

Անգոյության հուր - աննյութ, անկրակ,
Դու թունոտ անշար, տեսքով ցորենի...
Դու, որ անտես ես, դու, որ աննկատ,
Դու, որ անձն ես չար կասկածի պես,
Խանդի պես սնվող - անստինք, անկաթ,
Վրեժի նման անվրեպ այնպես...
Դու, որ կասկածի, վրեժի, խանդի
Նման շարժվում ես աննկատ, անկանգ,
Սակայն նրանց պես, կաս հնուց անտի
Որպես սրտերի փորձության փականք:
Գունատվիր, ուրեմն, դավկացիր, սողա
Խլուրդի նման կամ ինչպես սողուն,
Եվ իմ (օ՛, ո՛չ, մեր) շնչից դողդողա,
Մալարիայից են ինչպես դողդողում...
Դու, որ գոյության բյուր հազար կանթեղ
Մարել ես դաժան քո սատր շնչից,
Դու, որ եղել ես հաղթական, քան թե
Քո որդին - կյանքը՝ քո հանդեպ շնչին,
Արդ պիտի փոխենք հին դերերը մենք
Ներդաշնակությամբ օրինաձնիչ,
Եվ պիտի դողաս ինձանից, ով նենգ,
Ինչպես կանթեղը սառն ամխաձնից:
Քանզի ես ահա գալիս եմ քո դեմ
Հոգուս մեջ ծիծաղ, բարքայան խնջույք,
Մի վակխանալիս, մի ուրախ հանդես,
Մի աստվածային խրախճահաճույք...
Քանզի ես ահա գալիս եմ քո դեմ
Գիտցած լինելով ինչո՞ւ եմ հագնում
Քո քղանցքը սև և իրանապիրկ,
Ինչո՞ւ եմ այսքան շատ վաղ հավաքում

Դեռ նոր բաց արած ծիրանահագի
Առագաստը իմ, այս ուրախ կյանքում...
Գնում եմ ես էլ ցանեն մի հատիկ
Այն գալիքնահունձ լայն մարգագետնում,
Որ չըդատնա մեր աստղը մահատիպ,
Ժանտաժանտ, դժնի աշխարհի մթնում,
Որ անծիր երկնում մեր բազմասատեղ
Օտար մի թռչուն խենթ չսավառնի,
Որ կարմիր ոգուն մեր չըպատվաստեն
Ոչ մի գոսական ճյուղ, ոստ եղեռնի,
Որ կապուտաշյա ջրերում մեր ջինջ,
Օվկիանոսներում անգամ սառցանիստ
Ոչ մի խորթ մակույկ, առագաստ ոչ մի
Չըլողա, այնտեղ չգտնի հանգիստ,
Որ հայրենիքիս արդարավաստակ
Հողը մի օտար ոտք չըտորրի,
Որ այնտեղ մարդը՝ հոգով անկաշկանդ
Գալիքի հագար հույսեր օրորի,
Որ ցուցամատը մեծ առաջնորդի
Նորից ու նորից մնա ուղենիշ,
Որ միշտ ժպիտով ճանապարհորդի
Մեզ դեպի կարմիր հաղթության ֆինիշ...

22-23.VII.1941թ.

Նավչալու